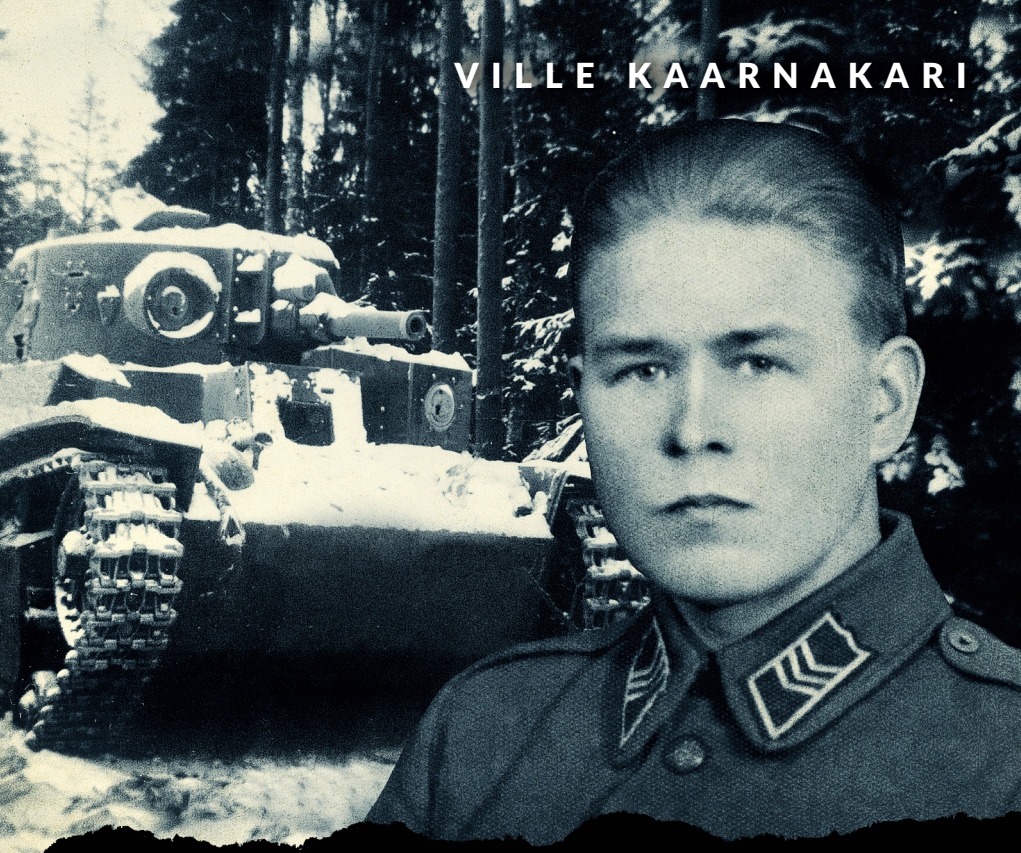

VILLE KAARNAKARI

KUOLEMA KOLKUTTAA

MANNERHEIM-RISTIN RITARI 110
EINAR SCHADEWITZ

MINERVA

KUOLEMA KOLKUTTAA

VILLE KAARNAKARI

KUOLEMA
KOLKUTTAA

MANNERHEIM-RISTIN RITARI 110

EINAR SCHADEWITZ

© Ville Kaarnakari ja Minerva kustannus Oy, Helsinki
www.minervakustannus.fi

Kannen kuvat: SA-kuva ja Aki Schadewitz kotiarkisto
Ulkoasu ja taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-312-984-9

Painettu EU:ssa, 2020

Einar Schadewitz oli yhden asian mies.

Hän oli isänmaan mies.

ALKUSANAT

Tämän kirjan tarkoitus ei ole olla historiikki. Tämän kirjan tarkoituksena on tehdä kunniaa yhdelle maamme tunnetuimmista sotasankareista. Michelle, joka eli isänmaalle.

Teoksen tarkoituksena on tutustuttaa lukija kirjan sankariin, Mannerheim-ristin ritariin Einar Schadewitziin, niin ihmisenä kuin sotilaanakin.

Kirjan tekeminen on ollut sekä haastavaa että hauskaa. Haastavaa siksi, että päähenkilön kuolemasta on jo yli 30 vuotta. Moni asia on jo kadonnut historiaan.

Jäljellä ovat vain muistot, ja ne yritän välittää. Hauskaa ja antoisaa tämä on ollut siksi, että olen saanut tutustua suureen persoonaan, Einar Schadewitziin. Se, että hän oli Mannerheim-ristin ritari, mikä tietysti tulee ensimmäisenä huomattua, asettuu oikeaan mittasuhteeseen, kun tutustuu hänen valloittavaan persoonaansa laajemminkin.

Einar Schadewitzin lisäksi olen tutustunut laajaan joukkoon hienoja ihmisiä, monenlaisiin persooniin, monenlaisiin tarinankertajiin. Heidän seurassaan olen kokenut hienoja hetkiä.

Erityisen kiitoksen haluan esittää haminalaisen Reimari-lehden päätoimittajalle Jorma Haapamäelle, joka potkaisi pallon liikkeelle. Kerran keskusteluissa hän tokaisi, että ”teepäs Schadewitzista kirja”.

Siitä se lähti.

Kiitos Einar Schadewitzin omaisille korvaamattomasta avusta. Ilman heidän apuaan ei tätä kirjaa olisi. Erityinen kiitos Einarin pojille, erityisesti Akille, joka on antanut käyttööni arvokkaan materiaalin ja joka vaivojaan säästämättä on ollut mukana tämän teoksen tekemisessä.

Erityisen kiitokseni haluan osoittaa Haminalaiselle Lasse Lindille, jonka uurastus ja ehtymätän tietämys tasoittivat matkaani.

Kiitän myös kaikkia muita, joiden kanssa olen ollut tekemisissä tämän teoksen syntyvaiheissa.

Espoossa välirauhan päivänä 4. syyskuuta 2012

Espoossa talvisodan alkamispäivänä 30. marraskuuta 2019

VAHVAT JUURET SAVOSSA

Savon vierasperäisistä sukunimistä erikoisempia on Schadewitz, joka esiintyi eri pitäjissä. Nimi on tunnettu 1600-luvulta asti.

Suvussa on kerrottu perimätietona, että Suomen ensimmäinen Schadewitz-niminen henkilö on elänyt 1500-luvun lopulla tai viimeistään 1600-luvun alussa.

Tarinan mukaan kyseessä on ollut Ruotsista maahan muuttanut sotilashenkilö, joka armeijassa palveltuaan on saanut kuninkaalta maatilaa Juvalta palkkioksi palveluksistaan. Hyvin todennäköisesti maahamme ie ole myöhemmin saapunut muita Schadewitzeja, joten kaikki kyseisen suvun jäsenet ovat todellakin tuon ensimmäisen Schadewitzin jälkeläisiä ja siis keskenään sukua.

Ensimmäinen kunnolla nimeltä tunnettu (ilmeisesti maahan tulleen poika) suvun edustaja oli korpraali Mathias Harwigsson Schadewitz (s. ennen 1637, k. 1692).

Hän sai jälkeläisiä, joista pääosa on sukupolvien ajan pysytellyt kotipitäjässään Juvalla ja sen naapurikunnissa. Useimmat Etelä-Savon Schadewitzit ovat olleet rauhallisia maanviljelijöitä, mutta kyllä sukua voi kutsua jossain mielessä

sotilassuvuksi. Tulihan ensimmäinen suvun edustaja maamme juuri sotilaallisten ansioittensa perusteella.

Eräs kantaisän jälkeläinen suoraan alenevassa polvessa, Einar Schadewitz, tuli viime sodissa kuuluisaksi rohkeutensa ja neuvokkuutensa johdosta. Hänen tekonsa huomattiin ja palkittiin nimittämällä hänet 10.2.1943 Mannerheim-ristin ritariksi numero 110.

Einar Schadewitz syntyi lokakuussa 1917 Juvalla itsenäisyyteen valmistautuvassa Suomessa. Vanhemmat elivät sen ajan tapaan maanviljelyksellä. Perheessä oli kaikkiaan neljä lasta.

Einarin nuoruus kului talon töihin osallistuen, kansakoulua käyden ja elämää opetellen. Lähestyvässä aikuisiässä hän oli astumassa Suomen kohtalon näyttämölle samaan tapaan kuin muutkin ikäisensä miehet maailmanpoliittisen tilanteen synkistyessä Euroopassa.

”Avvaa iivana, tiällä kuolema kolukuttelloo!”

Einar Schadewitz (1917–1981) oli suomalainen sotilas ja Mannerheim-ristin ritari. Hän taisteli talvisodassa Jääkäripataljoona 3:n riveissä ja nousi kuuluisuuteen Summan taistelussa. Tarinan mukaan hän hyppäsi vihollisen panssarivaunun päälle, koputti kansiluukkuun ja huusi: ”Avvaa iivana, tiällä kuolema kolukuttelloo!” Taistelun melskeessä panssarivaunumiehistö ei saanut selvää huudosta ja luuli koputtajan olevan omia. Kun venäläinen sotilas avasi luukun, Schadewitz heitti panssarin sisään käsikranaatin ja tuhosi vaunun.

Jatkosodassa Schadewitz taisteli Adolf Ehrnroothin johtaman Jalkaväkirykmentti 7:n riveissä. Schadewitz osoitti raskaan hyökkäysvaiheen taisteluissa 1941 ja 1942 sellaista kylmäpäisyyttä ja määrätietoista taistelutahtoa, että hänet nimitettiin Mannerheim-ristin ritariksi.

Ville Kaarnakari kertoo sotasankarin huikean tarinan muun muassa Schadewitzin perikunnalta saadun aineiston perusteella.

minerva

ISBN 978-952-312-984-9
Kansi: Taittopalvelu Yliveto Oy
99.13

www.minervakustannus.fi